ISSN 1995-6134

ФП 2019-4

УДК 346.542
DOI: http://doi.org/10.5281/zenodo.3403556

С.Б. МЕЛЬНИК,
доцент кафедри господарського права і процесу
Національного університету "Одеська юридична академія",
кандидат юридичних наук, доцент,
м. Одеса, Україна; e-mail: svebormel@gmail.com;
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1117-0729

І.М. ФЕОФАНОВА,
аспірант кафедри господарського права і процесу
Національного університету "Одеська юридична академія",
м. Одеса, Україна; e-mai: irinafeo288@gmail.com;
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1975-9389

ПРАВОМІРНА ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ЗАКОНОДАВЧЕ ВІДОБРАЖЕННЯ

S.B. MELNIK,
Ass. Professor, Chair of Economic Law and Procedure,
National University "Odessa Law Academy", Ph.D. in Law, Associate Professor,
Odessa, Ukraine; e-mail: svebormel@gmail.com;
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1117-0729

I.M. FEOFANOVA,
Postgraduate Student of a Ph.D., Chair of Economic Law and Procedure,
National University "Odessa Law Academy",
Odessa, Ukraine; e-mail: irinafeo288@gmail.com;
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1975-9389

LEGITIMATE STATE AID TO UNDERTAKINGS: LEGISLATIVE DISPLAY

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Розглянуто спеціальні норми конкурентного європейського та антимонопольно-конкурентного національного законодавства щодо правомірності надання державної допомоги суб'єктам господарювання. Наводяться відомості про вітчизняні та зарубіжні наукові надбання у сфері диференціації державної допомоги. Розкрито недостатність законодавчого врегулювання та відсутність послідовності і внутрішньої структурованості законодавчих приписів, які стосуються понятійного апарату в цій сфері. Запропоновано новий підхід з позиції правомірності надання державної допомоги суб'єктам господарювання шляхом розподілу її на рівні. Зазначено, що імплементація європейських норм в національне законодавство в сфері державної допомоги призводить до прискореної трансформації інституту державної допомоги. Зроблено висновок, що слід заповнювати прогалини стосовно правомірності державної допомоги суб'єктам господарювання у національному законодавстві з урахуванням європейського досвіду.

Ключові слова: *економічна конкуренція; антимонопольно-конкурентне законодавство; обмеження конкуренції; легалізація державної допомоги*

***

Problem statement. With the adoption of a special law in the field of state aid to economic entities, the issues of its legal filling, first of all, the development of secondary legislation, as well as the practical operation of the introduced legislative regulations, was actualized. In view of its international obligations, Ukraine seeks to implement European standards and create the institutional, legal and organizational framework for the functioning of the State aid system. However, effective legal regulation of relations in this area requires categorical certainty; harmonization of the principle of prohibition with its permission, established by the legislator; the clarity of the mechanisms of state aid legalization. Therefore, the question of the legality of state aid to economic undertakings often raises questions. This is due to the lack of legislative regulation and the lack of consistency and internal structure of the legislative provisions, which entails irreversible consequences concerning the conceptual

© Мельник С.Б., Феофанова І.М., 2019
Open access under CC BY license

ISSN 1995-6134

apparatus in this area, in particular, the distortion of the purpose of the aid, its forms, and the reasons for providing it. **The purpose** of our work is to compare views and approaches to the separation of state aid under different criteria; analysis of national legislation in the field of state aid regarding the legalization of its provision; forming a new approach to the distribution of state aid in terms of its legitimacy. **Methods.** Research methods: dialectical, formal-logical, comparative-legal, system-structural. **Results.** The novelty of the article is to propose a completely new approach from the point of view of the lawfulness of granting state aid to economic entities by dividing it at the levels based on the current competitive European and national legislation. **Conclusions.** Based on the conducted research, it is concluded that the problem of the legality of state aid to economic entities has gaps in regulation, which require urgent harmonization of substantive and procedural legislative norms regarding the special Law.

Key words: *economic competition; antitrust and competition law; restriction of competition; legalization of state aid*

Постановка проблеми

З прийняттям спеціального закону в сфері державної допомоги суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) актуалізувалися питання його правового наповнення, в першу чергу, розробки законодавства-слідства прийнятого правового документа, а також практичного оперування введеними законодавчими приписами. Україна увійшла в процеси регулювання державної допомоги, які мають в своєму арсеналі рівні як національних юрисдикцій зарубіжних країн, так і міжнародної юрисдикції Європейського Союзу. Так, у літературі зазначалося, що тенденція до модернізації інституту державної допомоги розпочалася з Уругвайським раундом багатосторонніх перемовин, результатом чого стало заснування СОТ та, серед іншого, укладення Угоди про субсидії та компенсаційні заходи [1, с.13]. З огляду на те, що Україна є членом СОТ та має міжнародні зобов'язання, вона повинна здійснювати адаптацію національного законодавства та створювати інституційні, правові та організаційні засади функціонування системи державної допомоги. Імплементація європейських норм і досвіду має на меті уникнути негативного впливу на конкуренцію, сприяти зменшенню обсягів допомоги, підвищенню прозорості державних фінансів, уможливить реструктуризацію збиткових державних компаній, а також забезпечувати створення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання. Проте, для результативного правового регулювання відносин у цій сфері потрібна категоріальна визначеність; узгодження принципу заборони з її дозволом, які встановлені законодавцем; зрозумілість механізмів легалізації державної допомоги, адже відсутність послідовності, внутрішньої структурованості законодавчих приписів тягне за собою незворотні наслідки, які стосуються понятійного апарату в цій сфері загалом, зокрема викривлення мети допомоги, її форм, та підстав надання. Все це може сприяти нецільовому отриманню державної допомоги, перевищенню дозволених повноважень з боку надавачів державної допомоги та безпідставним витратам з державного бюджету. Надання державної допомоги всупереч встановленим правилам тягне за собою негативні наслідки як для надавачів, так і для отримувачів такої допомоги. Неправомірна державна допомога може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, що існують на ринку, шляхом спотворення конкуренції, тому що залучення такої допомоги має на меті отримання певних привілеїв.

Цілком логічним є визначення науковцями поняття державної допомоги, виокремлення її видів та їх співвідношенням з європейським законодавством. Зокрема, важливі аспекти правового регулювання надання державної допомоги суб'єктам господарювання отримали вираз у Т.В. Некрасової, проте, внаслідок динамічності розвитку відносин у сфері державної допомоги, законодавство як України, так і ЄС було значно реформовано, і останні істотні зміни не було враховано у даному дослідженні [2]. Окремі господарсько-правові аспекти надання державної допомоги було висвітлено у працях О.Е. Ліллемяе [3]. А. Біонді (Andrea Biondi, 2013) досліджено поняття державної допомоги через прецедентну практику судів ЄС, яка спрямована на збереження вільного руху і чесної конкуренції між державами та забезпечення дотримання законодавства ЄС з точки зору прозорого економічного управління [4]. К. Бекон (Bacon K., 2009) у сфері конкурентного права ЄС розглянув передумови й розвиток законодавства ЄС про державну допомогу, концепцію державної допомоги, а також більш практичні процедурні питання в сфері державної допомоги [5]. Однак досліджень, присвячених визначенню правомірності державної допомоги, її класифікації та співвідношення з європейським законодавством, бракує.

З огляду на це, метою статті є визначення різновидів класифікації державної допомоги з урахуванням національного та європейського

ISSN 1995-6134

досвіду, розкриття змісту правомірності державної допомоги суб'єктам господарювання, та пропозиція нового підходу до поділу державної допомоги. Її новизна полягає в пропозиції абсолютно нового підходу значення правомірності допомоги, шляхом поділу її на рівні, спираючись на чинне конкурентне європейське та антимонопольно-конкурентне національне законодавство. Завданням роботи є з'ясування та дослідження поглядів з класифікації державної допомоги за різними критеріями; аналіз національного законодавства у сфері державної допомоги з позиції легалізації її надання; формування нового погляду на поділ державної допомоги з точки зору її правомірності.

Класифікації видів державної допомоги суб'єктам господарювання

Національне законодавство та наукова спільнота виокремлюють різні види надання державної допомоги суб'єктам господарювання. Проте, єдиного підходу до визначення системи елементів, за допомогою яких здійснюється диференціація інституту державної допомоги за видовими ознаками, на даний момент не визначено.

Так, законодавство України в сфері державної допомоги на даному етапі модернізації та імплементації норм європейського законодавства містить декілька нормативно-правових актів, що регулюють питання надання суб'єктам господарювання різних видів державної допомоги. Аналіз діючого законодавства України дозволяє констатувати, що сьогодні надання державної допомоги суб'єктам господарювання здійснюється за різними напрямками.

Зокрема, Т.В. Некрасова сконцентрувала увагу на напрямках, що дають підстави для визначення основних видів державної допомоги суб'єктам господарювання, враховуючи при цьому приналежність суб'єктів господарювання до тієї чи іншої галузі економіки. В залежності від рівня надання державна допомога може бути: загальнодержавною (надання якої здійснюється на паритетних засадах, в результаті чого всі суб'єкти господарювання, які відповідають певним критеріям, мають право на її отримання), галузевою (надання здійснюється в межах певної галузі економіки або соціальної сфери) та регіональною (надання якої здійснюється з метою вирівнювання соціально-економічних диспропорцій регіонів). В залежності від кола осіб, які отримують державну допомогу, виділяється загальна державна допомога, що надається за критеріями, встановленими законодавством, та індивідуальна, яка надається лише окремій категорії суб'єктів господарювання в залежності від певних ознак, які характеризують деякі особливості їх господарської діяльності. Також науковець поділяє державну допомогу на інвестиційну та дотаційну, довгострокову та короткострокову, поворотну та безповоротну, імперативну й субсидіарну. Але перелік видів допомоги є далеко не вичерпним. Подальший розвиток законодавства та укріплення суспільного господарського порядку обумовлює виникнення принципово нових видів державної допомоги суб'єктів господарювання, що, у свою чергу, потребує їх трансформації в загальну систему основних елементів державної допомоги [2, с.34].

К.В. Смирнова, спираючись на Регламент 659/1999 від 22.03.1999 р., виділяє існуючу допомогу та нову допомогу [6, с.342]. Існуючою допомогою є схеми допомоги або окремі випадки надання допомоги, що були задіяні до вступу в силу Маастрихтського Договору для даної держави члена ЄС, а також допомога, яка була ухвалена Комісією ЄС згідно з процесуальними правилами для нової допомоги. Існуюча допомога не потребує надання попереднього повідомлення, але підлягає постійному контролю з боку Комісії ЄС.

Нова допомога, як зазначає вчена, включає схеми допомоги і нові випадки індивідуальної допомоги, що не були включені у попередньо оголошені програми допомоги. Проте, нова допомога так само надається після обов'язкового попереднього повідомлення Комісії ЄС [6, с.342].

Досліджуючи законодавство ЄС, слід виділити такі, позначені О. Нів'євським, С. Таран і Н. Лещенко, три основні види державної допомоги: горизонтальна, регіональна та секторальна. Горизонтальна допомога спрямована на покращення навколишнього середовища, пом'якшення проблем безробіття, науково-технічний розвиток, підтримку малих та середніх підприємств незалежно від галузевої ознаки та включає підтримку на реструктуризацію підприємств [7, с.25]. Регіональною допомогою є підтримка відсталих регіонів. Допомога окремим секторам може надаватись у випадку, коли механізми ринку не спрацьовують. Ці випадки включають кризовий стан, приватизацію, боротьбу з безробіттям та проведення реструктуризації. Допомога окремим секторам урегульована з допомогою галузевого законодавства. Загалом така допомога спрямована на: аудіовізуальну продукцію, телерадіомовлення, електроенергетику, поштові послуги, суднобудування, металургію, широкосмугові мережі, транспорт та вугільну

Forum Prava, 2019. 57(4). 59–65
(Research Article)

ISSN 1995-6134

галузь. Положення законодавства можуть послаблювати правила надання державної допомоги, проте, в більшості випадків, роблять правила більш обмежуючими.

Хоча зазначений перелік правил охоплює більшість можливих випадків надання допомоги, держави-члени іноді пропонують для погодження Комісією схеми, які не відповідають запровадженій класифікації і тому розглядаються Комісією на основі власних критеріїв, що також можуть включати положення діючих правил, настанов і рамкових положень. Основним завданням для уряду, який надає допомогу, є передбачення її наслідків для загального добробуту. При цьому завдання Єврокомісії обмежується оцінкою впливу допомоги на конкуренцію. Держави-члени повинні розрахувати вартість фінансування допомоги для бюджету та інші витрати, оцінити можливість погіршення добробуту в інших секторах внаслідок надання допомоги, а в подальшому – забезпечити ефективне використання допомоги, запобігаючи марному витрачанню коштів [8, с.18].

О.Е. Ліллемяе схиляється до поділу державної допомоги більш схожого до європейського, а саме: на галузеву (заходи, що стосуються окремих галузей економіки, зокрема, сільське господарство, рибальство, видобуток вугілля та ін.) та горизонтальну (дослідження і наукові розробки, охорона навколишнього природного середовища, підтримка малого та середнього бізнесу, створення нових робочих місць або навчання, допомога для регіонального розвитку тощо) [3, с.78].

Перший вид вважається таким, що потенційно може спотворювати конкуренцію. Враховуючи те, що горизонтальна допомога зачіпає всі або більшість підприємств, спрямовуючи державні кошти на різні цілі, вона є найоптимальнішим варіантом в умовах ринкової конкуренції. Горизонтальна допомога, як зазначає Н. Бакіла (Băcila N., 2010), також включає в себе допомогу для порятунку підприємств та реструктуризації підприємств, які знаходяться в складному фінансовому становищі ("тимчасові труднощі") [9, с.117]. Цей вид допомоги вважався і вважається Європейською Комісією більш прийнятним, тому що в меншій мірі призводить до спотворення конкуренції на внутрішньому ринку і є оптимальним для створення більш життєздатної європейської економіки на міжнародному рівні.

Поділ державної допомоги суб'єктам господарювання за рівнями легалізації

Враховуючи існуючі напрацювання національних та зарубіжних науковців з приводу характеристики видів державної допомоги суб'єктам господарювання, з позицій чинного законодавства, можна виділити наступний підхід до поділу державної допомоги за рівнями легалізації, встановлення її допустимості відповідними нормативно-правовими актами. Основною ознакою такого поділу стало не спрямування державної допомоги до якої-небудь галузі чи сфери, а її відповідність критеріям правомірності чинного законодавства. Пропонуємо перший (базовий) рівень легалізації відносити до відображеного в спеціальному Законі України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" від 01.07.2014 р. № 1555–VII [10] (далі – Закон). Другий рівень розглядаємо як такий, що можна віднести до спеціального (базового) законодавства з необхідністю приведення іншого численного законодавства про допомогу у сфері господарювання з боку держави (в першу чергу, рівня законів) у відповідність до Закону. До третього рівня пропонуємо віднести практичну реалізацію законодавчих вимог на місцевому рівні, надання ознаки правомірності прийнятим рішенням і рішенням, які приймаються (локальне/місцеве профільне законодавство), про підтримку у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок місцевих ресурсів, що може загрожувати економічній конкуренції, створюючи переваги під час здійснення господарської діяльності (з урахуванням вимог п.1 ч.1 ст.1 Закону).

Базовий рівень легалізації вимагає аналізу проблематики з позиції комплексності, так як включає кілька напрямків. Перш за все, необхідно враховувати сферу дії Закону, особливо ту державну допомогу, яка не підпадає під його правові приписи (ч.2 ст.3). Наприклад, можна вказати на господарську діяльність, пов'язану з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг: у сфері функціонування ринку електричної енергії; у сфері функціонування ринку природного газу; у сфері надання житлово-комунальних послуг. Не зважаючи на те, що постановою Кабінету Міністрів України затверджений перелік послуг, що становлять загальний економічний інтерес [11], подальше удосконалення цього переліку має відбуватися із врахуванням теоретичних напрацювань щодо змісту цього поняття.

Фундаментальне значення встановлення сфери застосування Закону полягає також у можливості потенційного звуження його дії, наприклад, як це було зроблено минулого року, коли були виключені (тобто легалізована державна

ISSN 1995-6134

допомога) проекти, що реалізуються Українським культурним фондом у порядку, встановленому відповідним законодавчим актом, а саме: Законом України "Про Український культурний фонд" [12].

Загальний принцип недопустимості державної допомоги суб'єктам господарювання (ст.2 Закону) нівелюється виключеннями з нього, встановленими Законом (ст.2 та розділ 2 Закону). І тут законодавець виділяє дві групи такої легалізованої допомоги: допустима в силу правової норми (ст.5 Закону) і та, що може бути допустимою Уповноваженим органом (за Законом – це Антимонопольний комітет України (ч.1 ст.8 Закону) при дотриманні ряду умов, які встановлює в тому числі Уряд (ст.6 Закону).

Безумовно припустимою є та державна допомога, яка надається для досягнення однієї з двох цілей: 1) забезпечення споживачів соціально важливими товарами, за умови, що така допомога не є дискримінаційною стосовно місця походження товарів; 2) відшкодування шкоди особам, постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру [10].

За Законом України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" від 01.07.2014 р. № 1555–VII, з урахуванням критеріїв допустимості для окремих категорій державної допомоги, а також зазначених вище цілей, Антимонопольний комітет України може прийняти рішення про допустимість державної допомоги суб'єктам господарювання. При цьому в актах обов'язково зазначається: мета і форми державної допомоги; категорії отримувачів і максимальний розмір державної допомоги; умови та спосіб розрахунку сукупного розміру державної допомоги; витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги. Урядом вже затверджено критерії оцінки допустимості таких категорій державної допомоги: допомога для забезпечення розвитку регіонів; підтримка середнього та малого підприємництва; допомога на професійну підготовку працівників; допомога на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць; допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання; допомога на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність. Із так званих галузевих критеріїв АМКУ розроблено, оприлюднено та проведено громадські обговорення лише по критеріям у вугільній галузі та у банківській галузі.

Названі у Законі, але не охоплені поки урядовим регулюванням допомога на захист навколишнього природного середовища і допомога на підтримку окремих галузей економіки.

Крім того слід вказати ще на наявність фактичної квазі-легалізації державної допомоги суб'єктам господарювання за допомогою процедурних правил, передбачених Законом України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання": правило про звільнення від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу окремих груп надавачів категорій державної допомоги (ст.7 Закону). Також не подаються повідомлення щодо: 1) незначної державної допомоги, якщо вона не стосується безпосередньо підтримки експортних операцій або переважного використання продукції вітчизняного виробництва порівняно з імпортованою продукцією; 2) внесення до чинних програм державної допомоги змін, що передбачають збільшення фінансування менш як на 20 відсотків бюджету відповідної програми (п.п.2, 3 ч.3 ст.9 Закону) [10].

Звісно, в зазначених вище випадках легалізація в повному розумінні цієї категорії відсутня, проте дуже близька до визнання фактично правомірності такої державної допомоги суб'єктам господарювання.

Щодо третього рівня слід зазначити, що практичну реалізацію законодавчих вимог на місцевому рівні здійснюють надавачі державної допомоги, якими є органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені [10]. Тобто, надавачами державної допомоги можуть бути як органи влади, так і суб'єкти господарювання (незалежно від їх форми власності), об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління або контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування та інші юридичні особи, що діятимуть від їх імені, з умовами того, що вони уповноважені розпоряджатися ресурсами держави чи місцевими ресурсами і ініціюють та/або надають державну допомогу. На виконання вимог основного закону та підзаконних нормативно-правових актів надавачі державної допомоги здійснюють чимало обов'язків, серед яких: подання повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо вона може істотно вплинути на рішення АМКУ про допустимість державної допомоги для конкуренції, зокрема у разі, якщо вони стосуються мети, строків, обсягу, джерел фінансування та отримувачів державної допомоги; контроль належності використання

Forum Prava, 2019. 57(4). 59–65
(Research Article)

ISSN 1995-6134

отримувачем державної допомоги надаваної надавачем державної допомоги; подання АМКУ інформації, необхідної для розгляду повідомлень та справ про державну допомогу; припинення надання незаконної державної допомоги після прийняття АМКУ рішення про тимчасове припинення незаконної державної допомоги до прийняття рішення про її допустимість для конкуренції, та ін. Правомірність рішень, що приймаються надавачами про державну допомогу у будь-якій формі за рахунок місцевих ресурсів мають сприяти дотриманню норм законодавства, цільовому отриманню державної допомоги, раціональному її використанню та не спотворенню конкуренції.

Висновки

1. Аналіз норм чинного законодавства та наукових напрацювань свідчить, що існує досить великий перелік критеріїв та поглядів на класифікацію державної допомоги суб'єктам господарювання.

2. Спираючись на національне законодавство, державну допомогу, з точки зору правомірності її надання, можна поділити на такі три рівні:

– перший рівень відносимо до висвітленого в основному Законі "Про державну допомогу суб'єктам господарювання";

– другий рівень відносимо до спеціального законодавства про допомогу у сфері господарювання з боку держави у відповідності до Закону;

– до третього відносимо практичну реалізацію законодавчих вимог на місцевому рівні, надання ознаки правомірності прийнятим рішенням і рішенням, які приймаються про підтримку суб'єктів господарювання за рахунок місцевих ресурсів.

3. Для остаточного вирішення проблематики легальності підтримки суб'єктів господарювання за рахунок державних чи місцевих ресурсів, що призводить або може призвести до виникнення спотворень конкуренції, створюючи переваги під час провадження певних видів господарської діяльності, потребують також свого узгодження матеріальні та процесуальні законодавчі вимоги спеціального Закону щодо такої державної допомоги.

Конфлікт інтересів

Під час написання даної статті відсутній реальний чи потенційний конфлікт інтересів авторів із відповідальними особами чи будь-якими іншими третіми особами щодо тематики статті та суміжних напрямків юридичних досліджень.

Вираз вдячності

Дослідження не отримало гранту з будь-якого фінансового агентства в державному, комерційному або некомерційному секторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антимонопольний комітет України. Співпраця України з ЄС у сфері захисту конкуренції. *Конкуренція: Вісник Антимонопольного комітету.* 2013. № 2 (49). 64 с.
2. Некрасова Т. В. Правове регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання: дис. … канд. юрид. наук: 12.00.04. Донецьк, 2009. 216 с.
3. Ліллемяе О. Е. Господарсько-правове забезпечення державної допомоги суб'єктам господарювання: дис. … канд. юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2016. 201 с.
4. Andrea Biondi. 'State aid is falling down, falling down: An analysis of the case law on the notion of aid' (2013) 50. *Common Market Law Review,* Issue 6, pp. 1719–1743.
5. Bacon K. European Community Law of State Aid. Oxford: OUP, 2009. 624 p.
6. Смирнова К. В. Правовий порядок конкуренції в Європейському Союзі (Новітні тенденції розвитку): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.11. Київ, 2015. 500 с.
7. Нів'євський О., Таран С., Лещенко Н. Правове регулювання надання державної допомоги в Європейському Союзі та в Україні. Шляхи адаптації законодавства України. К.: ЦУЛ, 2007. 180 с.
8. Чередніков Д. О. Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні. К.: НІСД, 2013. 32 с.
9. Băcila N. The relation between state aid and economic development in the European Union. *The Romanian Economic Journal.* 2010. №. 36. P. 111–122.
10. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 01.07.2014 № 1555–VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18. (дата звернення: 15.08.2019).
11. Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/420-2018-п (дата звернення: 16.08.2019).
12. Про Український культурний фонд: Закон України від 23.03.2017 № 1976–VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-viii (дата звернення: 15.08.2019).

ISSN 1995-6134

REFERENCES

1. Antymonopol'nyy komitet Ukrayiny. Spivpratsya Ukrayiny z YES u sferi zakhystu konkurentsiyi [Antimonopoly Committee of Ukraine. Ukraine's cooperation with the EU in the field of competition protection]. *Konkurentsiya: Visnyk Antymonopol'noho komitetu,* 2013. 2(49) (in Ukr.).
2. Nekrasova, T. V. (2009). *Pravove rehulyuvannya derzhavnoyi dopomohy sub'yektam hospodaryuvannya* [Legal regulation of state aid to economic entities]. Candidate's thesis (12.00.04). Donets'k (in Ukr.).
3. Lillemyae, O. E. (2016). *Hospodars'ko-pravove zabezpechennya derzhavnoyi dopomohy sub'yektam hospodaryuvannya* [Economic and legal support of state aid to economic entities].Candidate's thesis (12.00.04). Kyiv (in Ukr.).
4. Andrea Biondi. 'State aid is falling down, falling down: An analysis of the case law on the notion of aid' (2013) 50. *Common Market Law Review,* Issue 6, pp. 1719–1743.
5. Bacon K. European Community Law of State Aid. Oxford: OUP, 2009. 624 p.
6. Smyrnova, K. V. (2015). *Pravovyy poryadok konkurentsiyi v Yevropeys'komu Soyuzi (Novitni tendentsiyi rozvytku)* [The Legal Order of Competition in the European Union (Recent Development Trends)]. Doctor's thesis (12.00.11). Kyiv (in Ukr.).
7. Niv'yevs'kyy, O., Taran, S., & Leshchenko, N. (2007). *Pravove rehulyuvannya nadannya derzhavnoyi dopomohy v Yevropeys'komu Soyuzi ta v Ukrayini. Shlyakhy adaptatsiyi zakonodavstva Ukrayiny* [Legal regulation of state aid in the European Union and in Ukraine. Ways to adapt the legislation of Ukraine]. Kyiv: TSUL (in Ukr.).
8. Cherednikov, D. O. (2013). *Modernizatsiya systemy derzhavnoyi pidtrymky sub'yektiv hospodaryuvannya v Ukrayini* [Modernization of the system of state support of economic entities in Ukraine]. Kyiv: NISD (in Ukr.).
9. Băcila, N. (2010). The relation between state aid and economic development in the European Union. *The Romanian Economic Journal,* (36).
10. *Pro derzhavnu dopomohu sub'yektam hospodaryuvannya* [On State Aid to Business Entities]. Zakon Ukrayiny (01.07.2014 No 1555–7). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18 (in Ukr.).
11. *Pro zatverdzhennya pereliku posluh, shcho stanovlyat' zahal'nyy ekonomichnyy interes* [On approval of the list of services of general economic interest]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny (23.05.2018 No 420). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/420-2018-п (in Ukr.).
12. *Pro Ukrayins'kyy kul'turnyy fond* [About the Ukrainian Cultural Fund]. Zakon Ukrayiny (23.03.2017 No 1976-8). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-viii (in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
Форум права: 57 pp. 59–65.

Related identifiers:

10.5281/zenodo.3403556

http://forumprava.pp.ua/files/059-065-2019-4-FP-Melnik,Feofanova_8.pdf

http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2019_4_8.pdf

License (for files):
Creative Commons Attribution 4.0 International

Received: 05.08.2019
Accepted: 27.08.2019
Published: 30.08.2019

Cite as:

Мельник, С. Б., Феофанова, І. М. (2019). Правомірна державна допомога суб'єктам господарювання: законодавче відображення. *Форум Права,* 57(4). 59–65. DOI: http://doi.org/10.5281/zenodo.3403556.

Melnik, S. B., & Feofanova I. M. (2019). Pravomirna derzhavna dopomoha sub'yektam hospodaryuvannya: zakonodavche vidobrazhennya [Legitimate State Aid to Undertakings: Legislative Display]. *Forum Prava,* 57(4). 59–65. DOI: http://doi.org/10.5281/zenodo.3403556.